

Операційний ризик – економічний термін який описує групу ризиків, що виникають в процесі поточної діяльності (операцій) банку, це ризик прямих або непрямих втрат, викликаних помилками або недосконалістю процесів, систем в організації, помилками або недостатньою кваліфікацією персоналу організації або несприятливих зовнішніх подій нефінансової природи (наприклад, шахрайство або стихійне лихо) [6].

Отже, під операційними (внутрішніми) ризиками розуміємо ризики, зв'язані з внутрішніми сторонами діяльності компанії: управління, виробництво, технологія, маркетинг, фінанси, кадри, бізнес-культура тощо. У літературі операційні ризики переважно розглядають стосовно банківського бізнесу.

1. Старостіна А. О. *Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб.* / А.О. Старостіна, В.А. Кравченко. – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2004. – 200 с.

2. *Операційна діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=2339>.*

3. *Operational risk. Available online: http://www.erisk.com/LearningCenter/Jigsaw/ref_risk_op.asp*

4. *Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework. Basel Committee on Banking Supervision. Revised in Nov. 2005.*

5. Вишняков Я.Д. В. *Общая теория рисков: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Я.Д.Вишняков, Н.Н.Радаев. – 2-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 368 с.*

6. *Операційний ризик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Операційний_ризик.*

Віблій П.І.

к.е.н., старший викладач

Пацай Т.Р.

студент

Національний університет «Львівська політехніка»

СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кожна держава ставить перед собою на меті стабільний економічний розвиток. Одним з інструментів, який може це забезпечити є інвестиції. Інвестування виступає складним механізмом примноження економічного потенціалу кожної країни. Від ефективності проведення інвестиційної політики державою залежить технічний стан виробництва, швидкість вирішення екологічних та соціальних проблем, а також можливість структурно змінювати економіку. На мікроекономічному рівні інвестиції сприяють модернізації матеріально-технічної бази підприємства. Як наслідок, обсяги виробництва, якість продукції зростають, що в свою чергу підвищує конкурентоспроможність підприємств на ринку і загальні економічні вигоди. Лише сприятливий інвестиційний клімат здатний примножити залучення інвестицій. Тобто на сьогодні одним з основних стратегічних питань є забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

В зв'язку з економічною та політичною нестабільністю, проведенням антитерористичної операції іноземні інвестори все більше відносяться з сумнівом до інвестицій в Україну. Починаючи з 2013 року спостерігаємо чітку негативну тенденцію щодо обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну – зменшення з 57,1 млрд. доларів США до 43,4 млрд. доларів США у 2015 році. Капітальні інвестиції за аналізований період зменшились з 247,9 млрд. грн. до 160,7 млрд. грн. Тобто відбувається погіршення інвестиційного клімату. Висновки про головних інвесторів України можна зробити згідно з даними табл. 1.

**Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з країн ЄС
в економіці України на 01.07.2015, млн. дол. США [1]**

Країни	Обсяги прямих інвестицій	у % до підсумку
Всього з країн ЄС-28	33 154,9	100,0
Кіпр	12 274,1	37,0
Німеччина	5 489,0	16,6
Нідерланди	5 108,0	15,4
Австрія	2 354,3	7,1
Велика Британія	1 953,9	5,9
Франція	1 539,2	4,6
Італія	966,6	2,9
Польща	790,8	2,4
Угорщина	561,9	1,7
Люксембург	377,1	1,1
Інші країни ЄС	1 740,0	5,3
Довідково:		
Всього в Україні	42851,3	x
Всього з країн ЄС-15	18778,4	x

Як бачимо, основним інвестором (37% інвестицій) виступає Кіпр, знаний як відома офшорна зона. Тобто, як таких зацікавлених інвестувати в Україну європейських країн немає. Неefективне виконання судових рішень, їх несправедливість, упередженість і вибірковість, низький рівень захисту прав інтелектуальної та фізичної власності, непередбачуваність і часом неадекватність законодавства в сфері бізнесу, а також тривалість і дорожняча врегулювання суперечок за контрактами, корупція, неконкурентна організація фінансового сектора – все це виступає основними ризиками, які вбачають для себе інвестори, оцінюючи інвестиційні можливості нашої країни.

Збільшення обсягів іноземного інвестування в Україні можливе лише за умов підвищення її інвестиційної привабливості та створення механізму взаємодії іноземного інвестора й органів державної влади.

Поліпшення інвестиційного клімату потребує підвищення стабільності та прозорості політичної системи України, зменшення її корумпованості, подолання тенденцій криміналізації суспільства прискорення процесів дерегуляції підприємницької діяльності в цілому, завершення судової реформи. Значну роль в створенні сприятливого інвестиційного клімату відіграє стабільність законодавчої системи, держава має надійно забезпечувати захист прав іноземних інвесторів і розробити систему їх страхування від можливих ризиків здійснення інвестиційної діяльності на території України. Особливу увагу слід приділити інформаційному забезпеченню залучення іноземних інвестицій.

Саме влада повинна удосконалювати та реалізовувати комплекс заходів щодо покращення інвестиційного клімату. 20 грудня 2016 року було прийнято Закон “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні” [2] в якому було прийнято наступні кроки:

- адміністрування всіх баз даних Міністерством фінансів або держпідприємством при Мінфіні (замість Державної фіскальної служби) і впровадження ведення єдиної бази індивідуальних податкових консультацій на веб-сайті ДФС.

- впровадження повноцінного електронного кабінету платника податків.

- зміна критеріїв віднесення платника податків до категорії великих платників податків: збільшений показник сплати платежів до державного бюджету по платежах, які контролюються ДФС, з 12 до 20 млн гривень; критерій доходів, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування змінений на критерій загального обсягу поставки в розмірі 1 млрд гривень.

- ліквідація податкової міліції та створення нового органу - фінансової поліції, діяльність якого буде регламентуватися окремим законом.

Дані заходи сприятимуть покращенню інвестиційного клімату в Україні, але вони є недостатніми. Лише після ліквідації первинних причин таких як, війна на Сході, корумпованість владних структур, нестабільність грошової одиниці, незгода і розбіжність інтересів у верхівках влади, відсутність чіткої стратегії розвитку країни, іноземні інвестори стануть зацікавлені у інвестиціях. Адже сприятливий інвестиційний клімат – запорука сталого розвитку будь якої держави.

Для стимулювання інвестиційної діяльності та покращення інвестиційного клімату в Україні, необхідно сформувати стабільну державну політику у сфері іноземного інвестування, розраховану на довгострокову перспективу та розробити обґрунтовану державну стратегію залучення іноземних інвестицій, з урахуванням національних цілей та пріоритетів. Це сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості вітчизняної економіки на міжнародному ринку капіталу й прискорить процес відтворення її потенціалу в складних політико-економічних умовах.

1. *Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з країн ЄС в економіці України [на 01.07.2015] [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <https://goo.gl/qXSQo5>. – Станом на 01.02.2016. – Назва з екрана.*

2. *Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні»: від 21.12.2016 № 1797-VIII- ВВР.-ст.48.*

Гаращук О.В.

д.е.н., професор

Державна інспекція навчальних закладів України

Куценко В.І.

д.е.н., професор

ДУ „Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку Національної академії наук України”

ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

*„В житті немає іншої цілі,
окрім навчання”*

Я.А. Коменський

Як свідчить практика, розвиток економіки залежить від „виробництва знань, передачі та поширення з допомогою інформаційних технологій і застосування її в нових виробничих процесах.

Останнім часом освіта в цілому і вища, зокрема переживає значні фундаментальні зміни, зумовлені зростанням попиту на вищу освіту, посиленням євроінтеграційних процесів, активним використанням знань у виробничій діяльності. [1, с. 135-141].

Кінцевою метою, скажімо, вищої освіти є забезпечення економічного зростання. Особливо це важливим є нині. Адже за роки незалежності економіка України зазнала значних негативних змін. Скажімо, за розвитком промисловості (обсягом промислового виробництва) Україна в 1990 році посідала 20-е місце у світі, нині ж – 190-е. Валовий внутрішній продукт у 2016 році склав 50,1% рівня 1990 року. Для порівняння зазначимо, що, приміром, у Молдові цей показник дорівнював 180%, у Білорусі – 340, у Польщі – 780%. І це при тому, що за індексом освіти Україна значено випередила багато країн світу, маючи цей показник 0,795, тоді як у світі – 0,436.